

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 164/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Okresného súdu Trnava sp. zn. 10Nt/32/2022 z 10. októbra 2023 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3Tos/9/2024 z 23. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa bez zastúpenia advokátom, o ktorého ustanovenie žiada, ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. februára 2024, ktorú na výzvu ústavného súdu doplnil 22. februára 2024, domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecných súdov o návrhu na povolenie obnovy trestného konania.

II.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, ktoré nadobudli právoplatnosť 24. februára 2022, potom, ako uznal vinu, odsúdený pre obzvlášť závažný zločin vraždy svojej manželky. V auguste 2022 požiadal o obnovu tohto konania z dôvodu nových skutočností a dôkazov, ktoré by mohli odôvodniť iné rozhodnutie o vine a treste. Sťažovateľ žiadal o výsluch najstaršej dcéry, ktorá bola pri skutku, no v pôvodnom konaní nebola vypočutá. Táto mala potvrdiť, že aj keď manželku zbil, po čase s údermi prestal a manželka potom s deťmi komunikovala. Tiež žiadal o výsluch mladšej dcéry. K vyhláseniu o vine uviedol, že ho urobil v emočnom vypätí z deviatich mesiacov väzby a ani nevedel, čo robí.

3. Okresný súd návrh na povolenie obnovy konania ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením zamietol. Nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. Konštatoval, že obnova konania, v ktorom odsúdený urobil vyhlásenie o vine, je v zásade prípustná, no vo veci sťažovateľa sa pred súdom žiadne dokazovane vo vzťahu k jeho vine nevykonávalo, pretože bolo prijaté jeho vyhlásenie o vine. Okresný súd nepovažoval sťažovateľom navrhnutý dôkaz výsluchom staršej dcéry za nový dôkaz, pretože v pôvodnom konaní bola navrhnutá na vypočutie, no tento návrh bol podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietnutý. K návrhu na výsluch mladšej dcéry bol okresný súd toho názoru, že bolo preukázané, že nebola pri skutku. Preto nejde o nové skutočnosti, či dôkazy, ktoré by samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi súdu skôr známymi mohli privodiť iné rozhodnutie o vine.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť. Uviedol, že okresný súd nesprávne vyhodnotil navrhovaný dôkaz a predčasne ho odmietol. Staršia dcéra je priama svedkyňa skutku, prejavila záujem vypovedať a má čo povedať k tomu, čo sa dialo medzi skutkom a smrťou poškodenej. Sťažovateľ uviedol, že sa cíti byť vinný, svoje konanie ľutuje, no nemal úmysel manželku usmrtiť. Namietol strohosť odôvodnenia uznesenia okresného súdu, z čoho vyvodil, že toto rozhodnutie je svojvoľné a arbitrárne.

5. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. Zdôraznil, že o vine sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté, vec na odvolanie sťažovateľa posudzoval krajský súd a sťažovateľ podal dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ sa na hlavnom pojednávaní jednoznačne za prítomnosti obhajcu priznal ku skutku podľa obžaloby a k jeho právnej kvalifikácii. Preto sa dokazovanie k jeho vine na hlavnom pojednávaní nevykonalo. Sťažovateľ nepredložil žiadne skôr súdu neznáme skutočnosti a dôkazy, ktoré by viedli k pochybnosti o tom, že vyhlásenie o uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného zákona nebolo slobodné, vážne, určité alebo zrozumiteľné, a preto nebol dôvod na jeho prijatie. K výsluchu staršej dcéry krajský súd uviedol, že nejde o nový dôkaz, pretože svedkyňa bola navrhnutá už v konaní o obžalobe. K výsluchu mladšej dcéry uviedol, že nebola svedkom konania sťažovateľa. K poukazu obhajcu na závery znaleckého posudku krajský súd uviedol, že tento dôkaz bol zabezpečený už v prípravnom konaní, a preto bol v pôvodnom konaní známy. Krajský súd konštatoval, že sťažovateľ nepredložil žiaden nový dôkaz či skutočnosť, ktoré by odôvodňovali povolenie obnovy konania. Krajský súd nezistil žiadne pochybenie v postupe okresného súdu pri prerokovaní návrhu sťažovateľa.

III.

6. Podľa sťažovateľa okresný súd pri rozhodovaní o jeho návrhu na povolenie obnovy nekonal nezaujato a dopredu vyslovil jeho vinu. Sťažovateľ opakovane objasňuje význam výpovede staršej dcéry, ktorá by objasnila priebeh skutku a to, že nemal úmysel poškodenej spôsobiť smrť. Tiež poukazuje na ďalšie návrhy dôkazov, ktoré súdu predložil v podobe prepisu jeho hovoru na linku 112, ako aj záverov znaleckého posudku. Tieto dôkazy odôvodňujú jeho názor, že nedošlo k naplneniu znakov trestného činu vraždy. Preto nesúhlasí s postupom okresného súdu, ktorý jeho návrhy odmietol so strohým odôvodnením, že by nepriniesli nové závery. Sťažovateľ spochybňuje svoje vyhlásenie o vine, ktoré urobil na hlavnom pojednávaní. Tiež poukazuje na to, že hoci okresný súd jeho vyhlásenie o vine prijal, nezohľadnil ho pri uložení trestu s odôvodnením, že skutok neľutuje úprimne.

IV.

7. Vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu sťažovateľ mal právo a podal sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Preto pre nedostatok právomoci ústavného súdu bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu okresného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

8. K námietke porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru treba uviesť, že na konanie o návrhu na povolenie obnovy konania sa toto právo nevzťahuje (Kulnev v. Rusko, rozhodnutie z 18. 3. 2010, č. 7169/04, Rudan v. Chorvátsko, rozhodnutie z 13. 9. 2001, č. 45943/99), keďže v konaní o obnovu konania ide o rozhodnutia, ktoré priamo nesúvisia s oprávnenosťou trestného obvinenia. Táto námietka sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, čo odôvodňuje jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

9. Z dôvodu porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny uznesením krajského súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

10. Účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov, pokiaľ dodatočne vyšli najavo nové skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli súdu skôr známe a nemohli sa ani brať do úvahy. Ani všeobecné súdy, o to menej ústavný súd, však nemôžu v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy preskúmať napadnuté meritórne rozhodnutie a znova posudzovať otázku viny či trestu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania a následne zamietli sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na obnovu konania. Teda, či sa návrhom na povolenie obnovy riadne zaoberali, či prijaté rozhodnutie adekvátne odôvodnili a či ich právne závery nie sú excesom alebo svojvoľné.

11. Vo veci sťažovateľa je významné, že v konaní o obžalobe na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie o vine ku skutku opísanému v obžalobe, ako aj k jeho právnej kvalifikácii. Preto sa na hlavnom pojednávaní žiadne dôkazy k jeho vine nevykonali. Všeobecné súdy postupovali správne, keď primárne hodnotili, či argumentácia sťažovateľa vyvoláva pochybnosti o tom, že vyhlásenie o uznaní viny nebolo slobodné, vážne, určité alebo zrozumiteľné. Teda o tom, že nebol dôvod prijať vyhlásenie sťažovateľa. Sťažovateľ mal vedomosť o právnej kvalifikácii skutku už v prípravnom konaní a následne aj v konaní pred súdom, čo vôbec nenamietal. Zo zápisnice z hlavného pojednávania nevyplývali žiadne pochybnosti, že by jeho vyhlásenie nebolo urobené slobodne, určite, vážne a že sťažovateľ nerozumel jeho následkom. Preto krajský súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľa ako nedôvodnú. Tento záver krajského súdu nevykazuje prvky arbitrárnosti.

12. Krajský súd bez prvkov omylu vyhodnotil, že navrhovaný dôkaz – výsluch staršej dcéry nie je dôkazom novým, pretože svedkyňa už bola navrhnutá a tento dôkaz bol v pôvodnom konaní podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietnutý z dôvodu, že sťažovateľ urobil vyhlásenie o uznaní viny. Preto nemôže ísť o nový dôkaz iba preto, že svedkyňa nebola v pôvodnom trestnom

konaní pred súdom vypočutá. Krajský súd zaujal stanovisko aj k ďalším návrhom sťažovateľa. K výsluchu mladšej dcéry uviedol, že nebola pri skutku, a k znaleckému posudku, že bol zabezpečený ešte v prípravnom konaní. Z toho krajský súd ustálil, že sťažovateľ sa domáha prehodnotenia dôkazov, ktoré už boli v pôvodnom konaní zabezpečené a ktoré neboli vykonané z dôvodu, že vyhlásil svoju vinu. Krajský súd tvrdenia a dôkazy sťažovateľa vyhodnotil ako nespôsobilé pre vyslovenie záveru o povolení obnovy konania, keď sťažovateľ v podstate len v rozpore so svojím vyhlásením o vine uvádzal iné okolnosti skutku. Tento záver krajského súdu nemožno považovať za zjavne mylný alebo nezdôvodnený, a tak rozporný so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu.

13. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu